

ETNOGRAAFIA MUUSEUM

Küsimusleht nr. 73

ELAMUSISUSTUSEST III

Lugupeetud kaastöölisel!

Etnograafia Muuseumis on materjali elamusisustuse kohta väga napilt. Käesolevaga palume saata andmeid Teie ümbruskonna rehielamute kui ka teiste elumajade sisustuse kohta. Selle juures pidage silmas elamusisustuses toimunud pidevat arengut. Uhes paikkonnas on uuendused leidnud vastuvõtmist varem, teises hiljem. Kõige selle kirjapanemisel on vajalik alati anda ka aeg, millal teatud muudatus toimus (näiteks: läinud sajandi 80-ndail aastail, käesoleva sajandi esimesel aastakümnel jne.). Samuti on vaja ära märkida, kas Teie poolt toodud materjalid käivad jõuka- või kehviktalude, popsi, taluteenija, kolhoosniku või sovhoosniku kohta.

Söögilaud.

1. Andke söögilaua ja tema üksikosade rahvapärased nimetused!

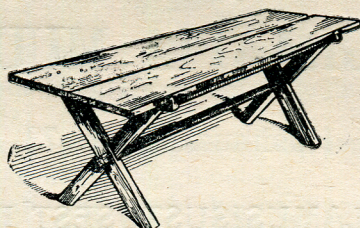
2. Millist puud kasutati laua jalgadeks, millist laua plaadiks?

3. Kas tuntakse kahest osast (jalgadest ja neile toetuvast plaadist) koosnevaid laudu?

4. Kuidas nimetatakse laua plaati (plaat, plate, kaas, valali laud)? Mitmest lauast koosnes laua plaat ja kuidas neid omavahel ühendati?

5. Millal hakati jalgadele kinnitatud plaadiga laudu valmistama? Mis seda uuendust põhjustas?

6. Millal ilmusid laudadele küljelauad ja sahtlid?

Joon. 1

7. Kas Teie ümbruskonnas oli kasutusel joonisel 1 antud jalaga laud? Kuidas niisugust lauda nimetati? Kas selline jalg esines ainult lahtise või ka kinnitatud plaadiga laual? Millal tuli sellise jalaga laud kasutusele ja millal kadus tema valmistamine?

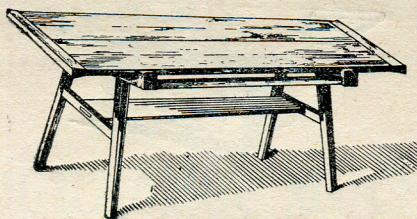

Joon. 2

8. Kas Teie ümbruskonnas oli kasutusel joonisel 2 antud jalaga laud? Kuidas niisugust lauda nimetati? Kas selline jalg esines ainult lahtise või kinnitatud plaadiga laual? Millal tuli sellise jalaga laud kasutusele ja millal kadus tema valmistamine?

9. Kas Teie ümbruskonnas oli kasutusel joonisel 3 antud jalaga laud? Kuidas niisugust lauda nimetati? Kas selline jalg esines ainult lahtise või ka kinnise plaadiga laual? Millal tuli sellise jalaga laud kasutusele ja millal kadus tema valmistamine?

10. Milliseid laua jalgu veel esines (esineb)? Joonistage neid!

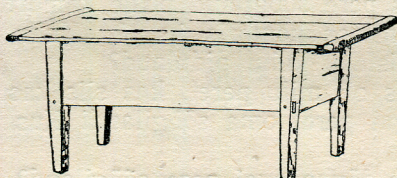
Joon. 3

11. Kas esineb täiesti ruudukujulisi ja ka ümmargusi söögilaudu? Millal hakati neid valmistama? Kas neid valmistati koduse käsitööna või tegid neid ainult oskustöölised?

12. Millised olid peolauad? Mille poolest need erinesid tavalistest pere söögilaudadest? Kas peolaudu oli igas peres? Kuidas neid nimetati (joodulaud, pulmalaud)?

13. Milliseid teisi laudu oli peale söögilaua kasutusel? Kirjeldage nende konstruktsiooni! Kus need asusid? Milleks neid kasutati?

14. Kas tuntakse kolmejalgseid söögilaudu? Millisel eesmärgil neid tehti?

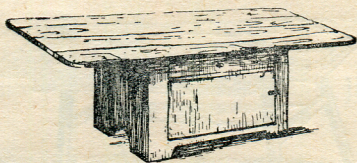

Joon. 4

15. Kas tuntakse joonisel 4 esitatud söögilauda, mille jalgade vahele on ehitatud kast või kapp ja selle peal on lükatav plaat? Millal tuli kasutusele, millal kadus selline laud kasutuselt? Kuidas nimetati sellist lauda?

16. Kas esines joonisel 5 toodud söögilaud, millel on uksega varustatud kapp ja laua plaat on kinnitatud kapi peale? Kuidas nimetatakse sellist söögilauda? Millal tuli kasutusele ja millal kasutuselt ära jäi?

17. Andke võimalikult rohkem peredes leiduvate söögilaudade mõõteid, juurde lisades nende valmistamise aeg?

Joon. 5

18. Kas on teada, millisel eesmärgil tehti varem lauad hästi madalad ja kitsad?

19. Millal hakati pere söögilaudu värvima? Kas esineb ka veel tänapäeval värvimata söögilaudu?

20. Millal hakati söögilaudu katma linadega pidudel, millal igapäevaseid pere söögilaudu? Kas laudlinu valmistati ise kodus ja nimelt milliseid?

21. Millal tuli kasutusele vahariie (vakstu)?

22. Kas söögilauas istumisel oli ka oma kindel järjekord? Kus istus peremees, perenaine, lapsed, teenijad? Millal see komme kadus? Kas esineb veel tänapäeval peredes söögilauas istumisel kindel järjekord?

23. Kus asus söögilaud vanasti rehetas? Kas otsaga või küljega akna poole? Tehke skeemjoonis!

24. Kus asus pere söögilaud peale kambrite kasutuseletulekut (köögis, esimeses kambris jne.)? Kuhu kaeti söögilaud juhuslikele külalistele, kuhu pidulaud?

25. Kui majas oli mitu peret, kas siis kasutati ühist söögilauda, või oli igal perel oma söögilaud! Kus sel korral söögilauad asusid?

26. Kus asub tänapäeval pere söögilaud? Milline see on?

27. Millal ja millega puhastati varem, millega nüüd söögilaudu?

28. Milliseks otstarbeks kasutati (peale söömise) veel söögilauda (käsitööd, lugemine jne.)?

29. Kas tänapäeval valmistatakse söögilauad ja teised lauad kodus, või ostetakse?